

(Foto's)

Deventer verhaal eindjaren '60

Kunst uit het vuistje & Brink aan de knikker

(Tekst Allard van Lenthe, 2021)

Eindjaren '60 is er een opleving van de kunsten. Niet alleen van de muziek (popmuziek, popfestivals), ook van de beeldende kunst (popart), van de literatuur en van het straattheater. Er wordt druk gebruik gemaakt van de nieuwe bijstandsregeling voor kunstenaars (de BKR), er is een toestroom van studenten naar kunstacademies en sociale academies, het nieuwe Mammoetonderwijs heeft kunstvakken en de media krijgen kunstredacteurs en kunstrubrieken.

In april 1969 organiseert het Platvoet Deventer Kunstenaars Deventer in samenwerking met het Jongeren centrum De Zamar een kunstweek op het stadsplein De Brink. Deze kunstweek is een opmaat van het Creativiteitscentrum aan de Kleine Overstraat, de Kunstuitleen aan De Brink, de Cineclub Brink 30, het Zamar-bewegingstheater, het Literair Café Menstraat 4 en het popfestival Free Village Eerbeek.

Kunst uit het vuistje en Brink aan de Knikker

De kunstweek op de Brink wordt georganiseerd door Stef Huis in 't Veld, Anneke Hidding en de leden van het Platvoet Deventer Kunstenaars.

De Brink wordt een week gesloten voor autoverkeer, de Boreelkazerne zorgt voor tenten, lokale bedrijven leveren de materialen (blik, karton, papier, ijzer, hout en gereedschap), het Jongeren centrum De Zamar levert een popprogramma en de Sociëteit van Landbouwschoolstudenten 'Nji Scri' betaalt de kosten.

De Sociëteit 'Nji Scri' betaalt de kosten omdat zij zestig jaar bestaat en met haar sponsoring een goede naam bij de Deventer bevolking hoopt te krijgen. Die goede naam heeft zij niet, want de sociëteit is behoorlijk besmet met het kolonialistisch verleden.

Dit leidt tot een scheiding van geesten binnen de Belangengroep Deventer Kunstenaars: de helft van de Deventer kunstenaars doet niet mee.

Niemand weet waarom, maar de week heeft twee namen: 'Kunst uit het vuistje' en 'Brink aan de Knikker'.

Hoe dan ook, beide namen zijn goed. Er wordt mee gezegd dat er iets aan de hand is met de kunsten en dat er zo veel mogelijk mensen aan mee moeten doen. Iedereen kan het. 'Iedereen is kunstenaar!' zegt de Duitse kunstenaar Joseph Beuys.

Het evenement markeert een nieuw tijdperk: het tijdperk van de homo ludens (= de spelende mens) en van Aquarius is aangebroken. Het werk wordt overgenomen door computers en robots. De mensen zijn niet langer loonslaven, zij krijgen steeds meer tijd voor kunst, cultuur en sport.

Op de Brink wordt die week alles uit de kast getrokken. Er zijn theater- en muziektenten, bouwplaatsen, lasapparaten, hout, blik, kartonnen dozen, volop verkregen van de Deventer industrie. Er wordt van alles aan elkaar vastgemaakt en in elkaar gezet.

Elke dag steken honderd Deventenaren (vooral scholieren en studenten) op een creatieve manier handen uit de mouwen.

De Zambar Brink 30

Het Jongeren centrum De Zambar van de Stichting Sociaal Cultureel Werk Deventer trekt dromers en activisten, scholieren, studenten en werkelozen.

Een aantal van hen vormen een nieuwe generatie kunstenaars. Bert Jansen, Eelco Gelling, Herman Brood, Jocko Stok, Bert Jansen, Nico Slothouder, Bunk Bessels, Marc de Leeuw, Peter Dop, Sofie Roffel, Jan Vlag en anderen,

Deze nieuwe generatie kunstenaars en activisten laat zich tijdens de kunstweek op de Brink gelden. Er zijn optredens in tenten van blueszangers, van de singer-songwriter Jocko Stok, van de zanger Armand, de schrijver Duco van Weerlee en van het Zambar-bewegingstheater.

Het Zambar bewegingstheater begon met vijf jongeren, die ik tegenkom bij een voorstelling van het Bewegingstheater Bewth in de Bergkerk. Het bewegingstheater groeit uit tot acht jongens en twee meisjes en maakt voorstellingen over verslavingen en andere obsessies. In de kunstweek 'Kunst uit het vuistje' brengt de groep voor de eerste keer de productie 'Boter, kaas en eieren' uit. Over de verslaafde consument van morgen, een credo van de Amsterdamse performer Robert Jasper Grootveld.

Ik zie het nog voor me: de hoofden van de spelers, die door een papieren dekbed steken en met de omgeving verkennen. De kuikens die met geknakte nekjes uit het eieren komen. Of een fallout-scene van een danseres die doet of haar neus bloedt, knisperend chips eet en telkens van haar moeder te horen krijgt dat ze goed moet eten. Goed eten hoor!

Het Deventer Dagblad levert ook een bijdrage aan de kunstweek: de krant laat haar lezers voor één dag de redactie bemannen en de stadspagina vullen.

Mijn collega Fred van de Burgt doet er ook aan mee en laat mij aan het woord over mijn favoriete onderwerp van die tijd: creativiteit en maatschappijkritiek, kunst en politiek.

Bij het lezen van die speciale Deventer Dagblad editie kom ik ook te weten dat de burgemeester en andere politici mee doen aan een muurkrant en dat de predikant S. de Lange van de Grote Kerk een knickerspel van gelovigen heeft bedacht. Ik was er bij, maar ik weet echt niet meer hoe dat ging.

De kunstweek loopt af met een slaande ruzie van de barkeeper van de Zambar (Mark de Leeuw) met een bestuurslid van de Landbouwers sociëteit 'Nji Scri'. Er is stront aan de knikker.

De vechtersbazen worden door agenten aan de arm mee genomen naar het politie bureau aan het Grote Kerkhof. Ik hoor dat één van de agenten tegen de ander zegt: 'O, daarom heet het Kunst uit het vuistje!'

